

цінності риби, що вирощується; розробка рекомендацій по технології та біонормативам вирощування риби, визначення термінів та засобів вилову, транспортування та зберігання свіжої товарної ставової риби.

УДК 597С282.247.320

ДИНАМІКА РІВНЯ "ЦВІТІННЯ" ВОДИ У ДНІПРОВСЬКО-БУЗЬКОМУ ЛИМАНІ ЯК КРИТЕРІЙ ОБ'ЄМУ ЗАРИБЛЕННЯ РОСЛИНОЇДНИМИ РИБАМИ

В.С.ПОЛІЩУК – к.б.н., доцент, Херсонський ДАУ

По рівню рибодобування Дніпровсько-Бузька заплавна область здавна відігравала важливу роль у складі всього Чорноморсько-Азовського басейну. У довоєнні роки вилов риби перевищував тут 100 тис.ц. В сучасних період середньорічні вилови риби складають близько 65 тис.ц. причому, на малоцінну тьольку приходить ся більше 75% виловів.

Зниження загального об'єму добування риби в цьому районі, особливо цінних промислових видів (ляща, тарані, рибця, судака) обумовлено погіршенням якості води, зменшенням запасів кормових організмів зоопланктону та зообентосу, що особливо істотно в останні роки. У зв'язку з цим збільшення об'єму добування риби за рахунок традиційних прохідних, напівпрохідних та жилих видів риб у сучасних умовах практично неможливо. Найбільш перспективним шляхом збільшення запасів промислових видів риб у Дніпровсько-Бузькій заплавної області є розширення об'ємів вирощування рослиноїдних риб, зокрема білого товстолобика та білого амура.

Аналіз особливостей гідролого-гідрохімічного режиму окремих районів лиману та гирлових ділянок Дніпра і Південного Бугу показує, то тут є всі умови для інтенсивного вирощування рослиноїдних риб. Разові запаси фітопланктону, який є основною їжею білого товстолобика достатньо великі. За багатолітніми даними влітку вони складають від 4206 до 118561 т. інтенсивність новоутворення органічних речовин в процесі фотосинтезу (первинна продукція) висока, особливо у весняно-літній період. Основу біомаси весною складають діатомові та зелені водорості, на початку літа – діатомові, а потім – синьозелені та динофітові. У східному районі лиману біомаса фітопланктону коливається в різні сезони року від 0,40 до 4,35г/м³, у центральному – 1,10-11,90, у західному – 0,32-10,46, у Бузькому – 0,48-9,97г/м³. Валова первинна продукція змінюється

в межах 0,75-5,40г/м³ у східному районі, 2,11-5,58 у центральному, 2,64-5,12 у західному та 2,29-4,70 у Бузькому.

Деструкція в значній мірі залежить від попусків води з Каховського водосховища. При попусках вище 1350 м³/с на окремих ділянках центрального району лиману деструкція вища первинної продукції, а при попусках величиною 500-1000м³/с по всій акваторії лиману спостерігається накопичення новоутвореної фітопланктонної органічної речовини.

Загальна валова первинна продукція у Дніпровсько-Бузькому лимані в різні роки складає від 4,9 до 11,7 тис.т органічної речовини за добу. чиста продукція планктону коливається від 0,10 до 4,90 тис.т за добу. Середнім багаторічний показник залишкової органічної речовини влітку складає 3,94 тис.т за добу, весною і в осінній період – 2,33 тис.т. Таким чином за вегетаційний період (з квітня по жовтень включно) чиста продукція планктону складає понад 615 тис.т органічної речовини. При умові, що товстолобиком використовується 50% цієї речовини і кормовий коефіцієнт дорівнює 50, потенційна рибопродуктивність досягає 6,15 тис.т, а фактичні вилови в період з 1984 по 1997 роки не перевищували 386 т, тобто майже в 16 разів нижчі потенційних можливостей. Цікаво, що потенційна рибопродуктивність рослиноїдних риб, розрахована по середньому багаторічному показнику біомаси фітопланктону дуже близька до такої, розрахованої по чистій продукції планктону і складає 6,31 тис.т.

Зариблення пониззя Дніпра та Дніпровсько-Бузького лиману проводиться з 1974року. В останні 15 років у Дніпро та лиман випускають цьогорічків та двохрічків. Зокрема в 1997 році їх було випущено відповідно 2,752 млн.шт. та 4,789млн.шт., а вилови залишаються низькими. Причин тому декілька, зокрема, до цього часу актуальним залишається питання середнім мас зарибку, строки і місця зариблення та інші.

Для забезпечення стабільного підвищення рибопродуктивності рослиноїдних риб у Дніпровсько-Бузькій заплавної області до рівня, який визначається кормовою базою та абіотичними умовами потрібно:

а) розробити науково обгрунтовані рекомендації як до розмірно-вікової та вагової структури посадкового матеріалу, який забезпечить високу ступінь виживання в умовах регіону;

б) збільшити об'єм зариблення на порядок та посилити контроль за якістю та кількістю зарибку;

в) розробити біологічно обґрунтовані рекомендації відносно строків та місць випуску рибопосадкового матеріалу у Дніпровсько-Бузькій заплавної області, а також режиму промислу.

Проведення цих робіт дасть можливість збільшити об'єм виловів риби в 2 рази, причому, за рахунок рослиноїдних, добування цінних видів збільшиться в 4-5 разів.

УДК 636.4-082:591-5

ВІДГОДІВЕЛЬНІ ЯКОСТІ ПОТОМСТВА МАТОК РІЗНОЇ ІНТЕНСИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ

В.П.МАКСИМОВ – аспірант, Херсонський ДАУ

На сучасному етапі розвитку свинарства, важливого значення набуває розробка критеріїв оцінки спадкових якостей тварин виходячи з їх фенотипових ознак та продуктивності потомства. В цьому плані актуальними є дослідження, що спрямовані на вивчення інтенсивності формоутворюючих процесів в ранньому онтогенезі. Як показали дослідження В.П.Коваленко (1997), В.Д.Карапуз (1997) вони мають високу кореляційну залежність з рівнем відтворних і материнських якостей свиней. Але при цьому недостатньо вивчено якість потомства свиней з різною інтенсивністю формування. Виходячи з цього нами проведено дослідження відгодівельних і м'ясних якостей потомків, отриманих від маток трьох класів розподілу за мірними ознаками (M^- – мінус клас; M^0 – модальний клас); (M^+ – плюс клас). Дослідження проведені на чистопорідних свинях великої білої породи та двухпорідних помісях велика біла х молдавський м'ясний тип.

В результаті досліджень встановлено, що потомки від маток з високою інтенсивністю росту (клас M^+) мали максимальні показники відгодівельних якостей (вік досягнення живої маси 100 кг 185 днів, середньодобовий приріст на рівні 699,3 і витрати кормів на 1 кг приросту 3,78 к. од.

Ще більш високі показники відгодівельних якостей характерні для потомків маток, які були розподілені в класи за показниками напруги росту, запропонованими В.П.Коваленко (1996). Так, помісні потомки маток класу M^- мали вік досягнення живої маси 100 кг 182 дні, середньодобові прирости – 727,5 г і витрати корму на 1 кг приросту – 3,78 к. од.

В межах класів також отримана вірогідна різниця за показниками м'ясних якостей свиней вивчаємих генотипів. Потомки маток з високою напругою росту мали кращі показники площі "м'язового ві-